

BIATORBÁGY

VÁROS POLGÁRMESTERE

2051 Bátorbágy, Baross Gábor utca 2/a. · Telefon: 06 23 310-174/112, 113

Fax: 06 23 310-135 · E-mail: polgarmester@batorbagy.hu · www.batorbagy.hu

Ikt. sz.: T-341/2/2011

Ügyintéző: Miklós Krisztina

Tárgy: 1848/49-es események kéziratához tájékoztatás

Gavlik István
Budapest
Déri Miksa u. 3.
1084

Tisztelt Gavlik István Úr!

Köszönettel vettem Pest megyei díszpolgárságról, illetve az 1848/49-es emlékekről, emlékhelyekről szóló kéziratában Bátorbágy településről szóló fejezetre vonatkozó tájékoztatását. Kérésére a fejezet áttekintésre került és a településünkről írottakkal kapcsolatosan téves közlést nem találtunk.

Figyelmébe ajánlom ugyanakkor, hogy Bia település neve többször előfordul Kossuth levelezéseiben, többek között az 1848/49-es szabadságharc pákozdi ütközete kapcsán említődik, mint ahonnan a forradalmi sereg 30 lovas kocsit (szekeret) rendelt.

Engedje meg, hogy munkájával kapcsolatban nagyrabecsülésemet fejezzem ki, az elkészült kéziratához gratulálok, és a nyomdába kerülésig további jó munkát kívánok.

Bátorbágy, 2011. november 24.

Tisztelettel:

Tarjáni István
polgármester

Biatorbágy Önkormányzata
Tarjáni István Polgármester

2051 Biatorbágy
Baross G. 2/a

BIATORBÁGY VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL	
Érkeztetés száma: 16778	2011 NOV 22.
Iktatás ideje: 11. 22.	
Iktatószám: TO-SM-1/2011	
Ügyintéző: M.K.	

KABINET
MESTER MARILO
- Am

Tisztelt Polgármester Úr!

Tájékoztatom Önt, hogy Kossuth Lajos budapesti és Pest megyei díszpolgárságáról, illetve 1848-49-es emlékekről, emlékhelyekről szóló könyvem kézírata befejezéshez közeledik. Mielőtt – legkésőbb 2012 januárjában - átadom a nyomdának, tájékoztatóul megküldöm a településükről szóló fejezetet.

Honlapjukról, helytörténeti írásokból, egyéb forrásokból vett részleteket, dokumentumokat, képeket, fotókat - nem színes formában – szíveskedjen ellenőriztetni, javíttatni, kiegészíttetni. A minőségileg nem tetsző képeket jobb minőségűvel felcseréltetni, szöveges kiegészíteni az Ön által megbízott, helytörténettel foglalkozó személlyel. Településükön – általam esetleg nem ismert – kossuthi, vagy 1848-1949-es szobrokról, emlékekről (emléktáblákról, épületekről, tárgyakról) készült újabb fotókat, képeket szívesen és örömmel beillesztem a lakóhelyükről szóló fejezetbe. Kérem, szíveskedjenek megírni – helytörténész, tanár, könyvtáros, fotós – segítőim nevét, foglalkozását, hogy támogatóim névsorában köszönetemként szerepeltessem őket is.

Mindezt *papír formátumban kérem*, mint ahogyan én is így megküldtem Önnek. (Sajnos, már több esetben az *e-mail*, azaz *elektromos levél* alakban *hosszám küldött anyag* vírusfertőzéssel, vagy „törött” formában érkezett.)

Polgármester Úr! Szíves intézkedését, a fejezet jóváhagyását, jogdíjmentes megjelentetés engedélyezését ezúton is megköszönöm. Így e „közös szerkesztett” helytörténeti könyv méltó emlékezés lesz Magyarország volt kormányzó-elnökére, Kossuth Lajos születése 210. évfordulója évében, 2012-ben.

Külön köszönöm, ha az anyag – vagy szíves véleménye - 2011. december 20-ig megérkezne címemre.

Budapest, 2011. november 17.

Tisztelettel:

Gavlik István

Biatorbágy – Pest megye Nyugati részén, Fejér megyével határos, 43,80 km²-es területe fekvő település. A kb. 12.300 fő lakta város a Zsámbék-medencében található. Szerencsére – olvasható a honlapon¹ – „az 1985 óta tartó csökkenés 1991-től megfordult...”, 2007. július 1-től Biatorbágy városi rangra emelkedett...” áll a polgármesteri köszöntőben. A Zsámbéki-medencében felkereshető város kb 16 km-re van Budapesttől.

„A mai települést alkotó két hajdani falu magját az egykori templomok maradványai jelzik... A két település a török hódoltság után középkori települések helyén épült ki újra. *Bia* a 17. századtól, *Torbágy* csak a 18. század elejétől. *Torbágyot* német nemzetiségűekkel telepítették be, míg *Bia* magyar faluként élt tovább...”¹

Biatorbágy 1848/49-es szabadságharc – eseménytörténeti emlékeinek mindkét forrása Görgey Artúrtól maradt ránk²

„... a fenyegető veszélynek elhárítására – írja Görgey – már december 30-31-re virradó éjjel útnak indítottam a bicskei dandárt Baracskára, a csákvárit Válra, a zsámbékit Sós-kútra, s a felsőgallait **Biára**, Perczel hadtestének fölvétele után támadást akartam indítani az ellenség jobbszárnya ellen, hogy ezt felmorzsolva kedvező fordulatot adhassak a hadjáratnak.

... tehát még december 31-én, mihelyt Perczel tábornok dandárait óvó közelébe ért, a váli dandárt a hamzsabégi magaslatokra, a baracskait Tárnokra vontam vissza. **A Biára és Sós-kútra** rendelt osztagok a helyükön maradtak; a vörösváriakat pedig közvetlenül a Honvédelmi Bizottmány rendelte közelebb a fővároshoz.”

A leányfaluiak írták: - előszedtük a Tárnokhír 1998. áprilisi számát, abból idézzük meg a múlt emlékét is átszerkesztve, de szó szerint.³

„Az 1848-as idők fényesen indult szabadságharcának téli hadjárata községünket is érintette. Görgey Artúr a magyar szabadságharc nagy nevű fővezére 1849. január 6-án kiáltványt tett közzé a magyar királyi feldunai hadsereghez, melyben csapatai visszavonulásának okait tárja fel:

„... 1849. január 1-én, mikor a feldunai hadsereg a ráparancsolt visszavonulás első vonalában Buda alatt: Hamzsabég, **Tárnok**, Sós-kút, és **Biánál** csatakészben állott, a honvédelmi bizottmány a helyett, hogy **Biátor** kitartással a veszély közelségében azt a bizalmat, amelyet beléje helyeztünk, igazolta volna. A fővárost megfoghatatlan okból elhagyá, s ezáltal, de még inkább azzal, hogy tudomásunk és beleegyezésünk nélkül az ellenség fővezéréhez küldöttséget menesztett, bennünket tanács nélkül vigasztalan, sőt kétértelmű helyzetbe hozott, Ily körülmények között nem egyben, akaratlanul is annak a gyanúnak kellett támadni, mintha abból a magasságból, amelybe bennünket, mint Magyarország alkotmányos szabadságának védőit megillet, azon mélységbe aláztunk volna, hol a becsület eszközeit az önző magánérdekek elérésére szokták kizsákmányolni.

Anélkül, hogy a honvédelmi bizottmány loyálisát – bármennyire megingott is a fővároshól való gyors eltűnése által beléje helyezett bizalmunk – kétségbe vonnám: mégis kötelességemnek tartom a sereget megóvandó azt a teljes szétzülléstől, felszólítani, hogy az idecsatolt nyilatkozatot, melynek célja magunkat tiszta állásunkat a beszennyezett rágalmaktól megóvni, komoly megfontolás után, vagy tegye magáévá, vagy nyilvánítsa ellentétes nézetét.

Vác, 1849. január 5.

Görgey Artúr tábornok”

(Forrás: Hermann Róbert szerkesztette
1848-1849 A forradalom és szabadságharc
képes története 259. o.)

Görgei Artúr
1818-1916
a feldunai hadtest parancsnoka,
volt a tiszai sereg fővezére,
1849.március 30-tól
a főereg ideiglenes fővezére

1. Biatorbágy honlapja – www.biatorbagy.hu - Történet - köszöntő

2. Hegedüs Károlyné, Vásári Barnáné – Balla Benjamin – Stein Józsefné: Az 1848-49-es Szabadságharc emlékei Pest megyében. Kecskemét 2000. 281..

3. Hegedüs ... i.m. 280. – Görgey – életem és munkásságom Magyarországon – részlet - 270-271.

Tarjáni István
Polgármester

2051 Biatorbágy
Baross Gábor u. 2/a

Kalmár

BIATORBÁGY VÁROS POLGÁRMESTERI HIVATAL	
Érkeztetés száma: 8887	2012 JUN 06.
Iktatás ideje: 06.07.	
Iktatószám: Pk - 82/1/2012	
Ügyintéző:	

Tisztelt Polgármester Úr!

A *Kossuth Lajos díszpolgársága – emlékek – Budapesten és Pest megyében* című kéziratom településükre vonatkozó fejezetét kiegészítettem, befejeztem. A kéziratot szaktanácsadóimnak, lektoraimnak átadtam. Mielőtt nyomdába küldöm, kérem és várom szíves jogdíjmentes jóváhagyását. Ha a leirtak ellen nem jelez kifogást, hallgatását szíves beleegyezéseként fogadom el. Bármelyiket előre is megköszönöm.

Észrevételet szívesen elfogadok. Az indoklással törlésre javasolt részt törlöm. Képek, fotók beszerkesztését, még korlátozott mértékben vállaljuk. A fejezetben látott képet, fotót – ha megküldik – minőségileg jobbra cseréljük. A június 30-ig címekre érkezett - ellenszolgáltatás nélkül - megfogalmazott helytörténeti kiegészítéseket kéziratomba - a szerző nevének feltüntetésével – lektori jóváhagyással beszerkesztem

Tájékoztatom Önt, hogy **könyvem** a remélt, illetve az előre jelzett anyagi támogatók visszalépése és főtámogatóm, a Kossuth Szövetség eredménytelen pályázata miatt **csak az év második felében jelenik meg.**

Bízom benne, hogy Kossuth díszpolgárságát igazoló, dokumentumkötetként indult, emlékekkel kiegészült – történészek, tanár kollégák, könyvtárosok által - *helyismereti olvasókönyv* jelzöt kapott munka 2012-ben megjelenhet. Bízom, hisz az Ön beleegyezése is segítség, támogatás számomra. Szíves hozzájárulásával nevét a támogatóim sorában feltüntetem. Remélem, - de nem mindenki egyetértésével, - hogy olvasóinkat bővebb helytörténeti ismeretszerzésre, a könyv hibáinak kijavítására, esetleg újabb helyi kiadvány megírására készítjük.

Tisztelt Polgármester Úr és Képviselő-testület!

Remélve, hogy valamennyiük szívügyének, kötelességének tartja a tanulók, az ifjú generáció hazafias érzelmeinek formálását. A haza és népünk múltjának mind gazdagabb ismeretével tehetjük folyamatossá e nevelőmunkát. Szülő, nagyszülő, képviselő, pedagógus, könyvtáros, minden gyermekszerető, az ifjúság jövőjéért felelősséget érző ember.

A sokak segítségével szerkesztett – Kossuthnak és kortársainak, a hazáért, a szabadságért küzdőknek példáját bemutató – könyvemmel szeretnék én is hozzájárulni a múltat ismerő, hagyományokat ápoló generációk neveléséhez. Iskolának, könyvtárnak - anyagi támogatóimtól függő – tiszteletpéldánnyal is.

Kérem és előre is megköszönöm, ha – e gazdaságilag nehéz időszakban – anyagi támogatásukkal biztosabbá tennék a *Kossuth díszpolgár – emlékek - Budapesten és Pest megyében* c. könyv megjelentetését.

Budapest, 2012. május 31.

Tisztelettel:

István Gavlik
Gavlik István

Biatorbágy – Pest megye Nyugati részén, Fejér megyével határos, 43,80 km²-es területe fekvő település. A kb. 12.300 fő lakta város a Zsámbék-medencében található. Szerencsére – olvasható a honlapon¹ – „az 1985 óta tartó csökkenés 1991-től megfordult...”, 2007. július 1-től Biatorbágy városi rangra emelkedett...” áll a polgármesteri köszöntőben. A Zsámbéki-medencében felkereshető város kb 16 km-re van Budapesttől.

„A mai települést alkotó két hajdani falu magját az egykori templomok maradványai jelzik... A két település a török hódoltság után középkori települések helyén épült ki újra. *Bia* a 17. századtól, *Torbágy* csak a 18. század elejétől. *Torbágyot* német nemzetiségűekkel telepítették be, míg *Bia* magyar faluként élt tovább...”^{1/a}

Felhívjuk olvasóink figyelmét, „...*hogyan Bia település neve többször előfordul Kossuth levelezéseiben, többek között az 1848/49-es szabadságharc pákozdi ütközete kapcsán... , mint ahonnan a forradalmi sereg 30 lovas kocsit (szekeret) rendelt.*”^{1/b}

Görgei Artúr egy másik levelet is kapott a Honvédelmi Bizottmány elnökétől.^{1/c} Ennek részlete:
„Budapest, 1848. december 30.

Kossuth levele Görgeihez a december 30-i Haditanács határozatairól

Görgei Tábormok úrnak!

Ma haditanácsot tartánk. Eredménye következő:

Ön állásának mostani környékén a lehető legjobb pozíciót választva, fogadja el az ütközetet: sőt ha lehet, támadólag enagierozza(fogadja el). – Ez utóbbi esetben, ha veszély nélkül 24-36 órát várnia lehet; azért kívánatos, mert azalatt, a ma Bicskére küldött reserve brigáda(tartalék dandár) még egy pár ezer emberrel általunk szaporíthatatik. 8 kompanya Zamini-gyalogság (A venetói kiegészítésű, olasz legénységű 16. /Zamini/ gyalogezred Eszékről kivont nyolc százada.) pedig holnap Tétényben lehet, s így onnan akár Bia felé Bicskére a rezervához mehet, akár a fejérvári út fedezését erősítheti...”

-Biatorbágy-
az 1848/49-es szabadságharc
eseménytörténeti emlékeinek
alábbi forrásai Görgey Artúrtól
maradtak ránk:²

Görgei Artúr
1818-1916

a feldunai hadtest parancsnoka,
volt a tiszai sereg fővezére.
1849.március 30-tól
a főszereg ideiglenes fővezére

(Forrás: Hermann Róbert szerkesztette:
1848-1849 A forradalom és szabadságharc
képes története 259. o.)

„... a fenyegető veszélynek elhárítására – írja Görgey – már december 30-31-re virradó éjjel útnak indítottam a bicskei dandárt Baracsára, a csákvári Vátra, a zsámbéki Sós-kútra, s a felsőgallait **Biára**, Perczel hadtestének fölvétele után támadást akartam indítani az ellenség jobbszárnya ellen, hogy ezt felmorzsolva kedvező fordulatot adhassak a hadjáratnak.

... tehát még december 31-én, mihelyt Perczel tábornok dandárait óvó közelébe ért, a váli dandárt a hamzsabégi magaslatokra, a baracskaik Tárnokra vontam vissza. A **Biára és Sós-kútra** rendelt osztagok a helyükön maradtak; a vörösváriakat pedig közvetlenül a Honvédelmi Bizottmány rendelte közelebb a fővároshoz.”

A leányfaluiak írták: - előszedtük a Tárnokhír 1998. áprilisi számát, abból idézzük meg a múlt emlékét is átszerkesztve, de szó szerint.³

„Az 1848-as idők fényesen indult szabadságharcának téli hadjárata községünket is érintette. Görgey Artúr a magyar szabadságharc nagy nevű fővezére 1849. január 6-án kiáltványt tett közzé a magyar királyi feldunai hadsereghez, melyben csapatai visszavonulásának okait tárja fel:

„... 1849. január 1-én, mikor a feldunai hadsereg a ráparancsolt visszavonulás első vonalában Buda alatt: Hamzsabég, **Tárnok**, Sós-kút, és **Biánál** csatakészen állott, a honvédelmi bizottmány a helyett, hogy bátor kitartással a veszély közelségében azt a bizalmat, amelyet beléje helyeztünk, igazolta volna. A fővárost megfoghatatlan okból elhagyá, s ezáltal, de még inkább azzal, hogy tudomásunk és beleegyezésünk nélkül az ellenség fővezéréhez küldöttséget menesztett, bennünket tanács nélkül vigasztalan, sőt kétértelmű helyzetbe hozott, Ily körülmények között nem egyben, akaratlanul is annak a gyanúnak kellett támadni, mintha abból a magasságból, amelybe bennünket, mint Magyarország alkotmányos szabadságának védőit megillet, azon mélységbe aláztunk volna, hol a becsület eszközeit az önző magánérdekek elérésére szokták kizsákmányolni.

Anélkül, hogy a honvédelmi bizottmány loyálisát – bármennyire megingott is a fővárosból való gyors eltűnése által beléje helyezett bizalmunk – kétségbe vonnám: mégis kötelességemnek tartom a sereget megóvandó azt a teljes szétszűlléstől, felszólítani, hogy az idecsatolt nyilatkozatot, melynek célja, magunkat tiszta állásunkat a beszennyezett rágalmaktól megóvni, komoly megfontolás után,

vagy tegye magáévá, vagy nyilvánítsa ellentétes nézetét.
Vác, 1849. január 5.
Görgey Artúr tábornok"

>< Jegyzék

1./a Biatorbágy honlapja – www.biatorbagy.hu - Történet – köszöntő
1/b Biatorbágy polgármestere, Tarjáni István levele.

1/c Kossuth Lajos és Görgei Artúr levelezése. Összeállította, szerkesztette és az előszót írta Hermann Róbert. Budapest. 2001. 233.

2. Hegedüs Károlyné, Vásári Bamáné – Balla Benjamin – Stein Józsefné: Az 1848-49-es Szabadságharc emlékei
Pest megyében. Kecskemét 2000. 281..

3. Hegedüs ... i.m. 280. – Görgey – életem és munkásságom Magyarországon – részlet - 270-271